

HRVATSKA RIJEĆ

LIST ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

TRAVAJ 2018. G. BR. 31

Hrvatska ministrica
vanjskih i europskih poslova
Marija Pejčinović Burić
s predstavnicima
Zajednice Hrvata
u Republici Makedoniji

ГЛАСИЛО ЗАЈЕДНИЦЕ
ХРВАТА
У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ

GLASILO ZAJEDNICE HRVATA
U REPUBLICI MAKEDONIJI

Главна i одговорна urednica:
Ljerka Toth Naumova

Redakcija:
Nevenka Kostovska
Jelena Petrovska
Zorica Trajčevska
Don Davor Topić
Naum Dunoski

Lektor:
Josip Vujinović

Priprema:
Print Tim

Tisk:
Tri Cicera

Nakladnik:
Zajednica Hrvata
u Republici Makedoniji
Skopje, Nikola Parapunov b.b.
Zgrada 8.

Poštanski pretinac: 832
Tel.faks: ++ 389 30 79 533
e-mail: zajednica.hrvata@gmail.com

Za nakladnika
Nevenka Kostovska

Glasilo se tiska sredstvima
dobivenim na temelju odobrenoga
projekta Državnoga ureda za Hrvate
izvan Republike Hrvatske

UVODNIK

SJEĆANJA...

A SJEĆANJA SU KAO SUSRET

Ne živimo mi život, život živi nas. Smrt je – smrt. Kao što je život – život. Dijeleći osjećaj gubitka voljenih članica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, pružamo sebi priliku da nas utješe i ohrabre napisane riječi i sjećanja. Smrt ne postoji. Smrt je samo promjena svjetova. Ljudi umiru tek kad ih svi zaborave. Ima neka moć u dobrim ljudima, oni su jaki i poslije smrti. Zato znamo da naše članice i dalje žive, po svojim riječima i djelima, a najviše po dobroti srca. Zapaljena virtualna svjeća je čuvar sjećanja, a sjećanja su kao susret. Sjećanja su početak besmrtnosti.

Evo, vraćamo se u naš mali hrvatski kutak u prostoru Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, ali njihov osmijeh i sjaj očiju, tu nikada više nećemo naći. Kao da čujemo njihov glas iz daljine, pogled koji traži bol što ima snagu tišine. Tko može reći da su mrtve kada nas njihove riječi još ušutkavaju i čiji osjećaji ostavljaju trag u nama. Bol nas potječe da mislimo. Nedostajat će nam neizmjerno njihova toplina, osmijeh, vedar duh koji je zračio i bodrio, no one će zauvijek biti u našim srcima i mislima. Žalimo neizmerno što su otišle naše članice zajednice, prof.dr.sc. Snježana Trojačanec i Nada Mojsova. Netko nam ih je otrgnuo.

No slavimo njihov život i djela, sjećanja i uspomene koje ostaju. Njihov životni put u trenu je nestao na ovozemaljskom životu, no nastavlja se dalje u život vječni. Vječna svjetlost im svijetli! Vjerujemo!

Poštovani čitatelji u Vašim rukama imate novi broj Hrvatske riječi koja kao i uvijek svojim sadržajem govori o životu naše Zajednice. Raduju nas događaji koje smo živjeli, te neka upravo ti događaji i koraci koje otimamo zaboravu u sjećanjima, budu izazov i poticaj za nova nadahnuća i trenutke zajedništva i rada.

Ljerka Toth Naumova

ZAHVALA HRVATSKOJ MANJINI U MAKEDONIJI NA DOPRINOSU ODLIČNIM ODNOSIMA DVJU DRŽAVA

Hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić 12.ožujka se susrela s predstavnicima Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji i tamošnjim hrvatskim gospodarstvenicima

Ljerka Toth Naumova, Nenad Živković, Nevenka Kostovska, veleposlanica Danijela Barišić i ministrica Marija Pejčinović Burić

"Vi ste ona posebna spona koja veže Hrvatsku i Makedoniju", poručila im je ministrica. "Svojim radom svjedočite našu kulturu, baštinu i jezik i radite na dobrim vezama koje postoje. Svi mi drugi odlazimo i dolazimo, no vi ste trajno tu", rekla je Pejčinović Burić koja je 12 i 13.ožujka službeno boravila u Makedoniji. "Nadam se da će ovaj posjet služiti da se riješe ta pitanja koja su otvorena", istaknula je ministrica. Ohra-brila je sve one koji žive u Makedoniji i imaju gospodarske tvrtke i želju razvijanja odnosa dviju država da se jave Ministarstvu, zahvalila je predstvincima katoličke crkve koja "pomaže čuvati vrijednosti koje baštimo i našu kulturu", te je naglasila da će hrvatsko veleposlanstvo u Skoplju kao kontaktna točka za NATO savez djelovati da Makedonija što prije uđe u taj blok.

Pejčinović Burić 13.ožujka se sastala s kolegom ministrom vanjskih poslova Nikolom Dimitrovim, s makedonskim predsjednikom Gjorgeom Ivanovim, predsjednikom Sobranja Talatom Xhaferijem i predsjednikom Vlade Zoranom Zaevom.

Izvor: Hina/mt

RADNI POSJET PREDSTAVNIKA SREDIŠNJEGL DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Dana 23. i 24. ožujka 2018., veliku čest i zadovoljstvo, svojim radnim posjetom, priredili su nam predstavnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, gospođa Dubravka Severinski, načelnica Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske, i gospodin Dario Magdić, načelnik Sektora za provedbu i nadzor programa i projekata Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Utoku posjeta održan je radni sastanak s predstvincima Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji – krovne udruge i predstvincima svih drugih udruga Hrvata u RM. Na sastanku su prisustvovali predstavnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji, gospođa Ana Vučić, predstavnici ogranka iz Skopja i Bitole i Makedonsko-hrvatskog društva iz Tetova. Sastanak je protekao u prijateljskoj i korektnoj atmosferi, a sudionici su od strane predstavnika Središnjeg državnog ureda informirani o samom Uredu, njegovom djelokrugu rada, misiji i ciljevima. Predstavnici Hrvata u Makedoniji su isto tako upoznati s radom Sektora za provedbu i nadzor programa i projekata Hrvata izvan Republike Hrvatske, sa službama u tom sektoru kao i sa načinom objavljivanja javnih natječaja i javnih poziva. Detaljno im je predstavljen način konkuriranja na natječajima i pozivima, finansijska

Dubravka Severinski i Dario Magdić
s članovima Zajednice Hrvata u RM

konstrukcija i partnerski odnos Središnjeg državnog ureda prema Hrvatima izvan domovine.

Gospođa Dubravka Severinski je upoznala prisutne s pravnim temeljima i okvirom za planiranje i objavljivanje javnih natječaja. Prisutni su upoznati sa Zakonom o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan domovine kao i s drugim pravnim okvirima, kriterijima i mjerilima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro. Na sastanku je bilo rijeći i o internim pravnim aktima za provođenje javnih natječaja.

Predstavnici Središnjeg državnog ureda su odgovarali i na postavljena pitanja u vezi projekata i pitanja od posebnog interesa za udruge i pojedince, a također su ponudili mogućnost kontakta vezano za sve dodatne informacije.

Po završetku sastanka gostima iz Ureda se zahvalila gospođa Nevenka Kostovska, vd. predsjednica Zajednice Hrvata u Makedoniji.

Stanko Nevistić

SUSRET PREDSTAVNIKA ZAJEDNICE HRVATA U REPUBLICI MAKEDONIJI S PREMIJEROM ZORANOM ZAEVIM

Premijer Zoran Zaev s predstavnicima Zajednice Hrvata u RM

13. travnja 2018., predstavnici Hrvata u Republici Makedoniji, Nenad Živković, član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske i v.d. predsjednica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, Nevenka Kostovska, imali su susret s premijerom Vlade Republike Makedonije, Zoranom Zaevim.

Na sastanku je naglašeno kako je Vlada RM uvijek imala potporu Republike Hrvatske, osobito u euro-atlanskim integracijama. Makedonija i Hrvatska potpisale su Sporazum o zaštiti makedonske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Makedoniji. Formirana je tada i mješovita komisija za provođenje sporazuma, no godinama se ta komisija nije sastajala niti su se obveze iz sporazuma provodile.

Predstavnici Hrvata u Republici Makedoniji, dobili su obavijest kako će se sastanak komisije održati 10. svibnja.

Na sastanku s premijerom Zaevim, zaključeno je da će Vlada RM graditi prijateljske odnose s Hrvatskom i Hrvatima u RM i društvo za sve građane. Te blagodati će pomoći svima koji žive na ovim prostorima pa tako i Hrvatima.

Govorilo se o gospodarskoj suradnji između naše dve prijateljske zemlje. Nenad Živković, koji je nedavno boravio u Zagrebu na sastanku Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH, istaknuo je da postoji interes hrvatskih tvrtki za investiranje u Makedoniji. Ovaj susret unio je nadu članovima ZHRM-a u provođenje potписанog sporazuma.

Nevenka Kostovska

Gradonačelnik Petre Šilegov s predstavnicima „Mreže“

U okviru svojih redovnih aktivnosti, a koje se tiču komunikacije s predstvincima manjina, gradonačelnik grada Skopja, Petre Šilegov, 21.veljače 2018.god. primio je u svojem kabinetu predstavnike Mreže za multikulturno društvo.

U jednosatnom razgovoru, gradonačelniku su se obratili predsjednica Armeniske zajednice, Jasmina Namičeva, kao i predsjednice zajednica Hrvata i Poljaka, Nena Kostovska i Tereza Šaurek. U ime Crnogoraca, predsjenik saveza iseljenika iz Crne Gore, Medo Balić uručio je gradonačelniku više knjiga koje je izdala fondacija Prijateljstvo iz Podgorice.

GRADONAČELNIK SKOPJA PRIMIO PREDSTAVNIKE MREŽE ZA MULTIKULTURNO DRUŠTVO

Na kraju je zaključeno da se gradonačelnik Šilegov drži dogovora o otvaranju multikulturalnog centra u Skoplju u kojem bi se smjestile sve predstavnice mreže. Isto tako gradonačelnik je potvrdio da će grad Skopje podržati manifestacije članica mreže i da prihvata sudjelovanje na svim tim manifestacijama.

Na kraju je zaključeno da će grad Skopje pokrenuti postupak o promjeni naziva ulica koje su u prethodnom razdoblju bile neosnovano izbrisane, a od pripadnica mreže očekuje da upute konkretnе prijedloge.

Tekst: Sara Spasić

Nenad Živković s predsjednicom RH Kolindom Grabar-Kitarović

PRVA KONSTITUTIVNA SJEDNICA SAVJETA VLADE RH ZA HRVATE IZVAN RH

Na 55. sjednici, održanoj 7.rujna 2017., Vlada Republike Hrvatske je donijela odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH. Za predstavnika Hrvata iz Makedonije odabran je Nenad Živković.

Nenad Živković je mlađi ambiciozni čovjek koji je prije ove funkcije bio predsjednik Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji. Za vrijeme njegova mandata kao predsjednika, ostvaren je veliki broj projekata i aktivnosti kojima je uvelike pridonio što je i zabilježeno kod relevantnih institucija u Republici Hrvatskoj.

Prva konstitutivna sjednica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Hrvatske, održana je u Hotelu Sheraton, u Zagrebu, 18. i 19. prosinca 2017. godine.

Savjet Vlade RH je savjetodavno tijelo koje pruža pomoći Vladi RH u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa Hrvata izvan Republike Hrvatske. Članovi navedenog Savjeta su predstavnici Hrvata izvan RH i članovi po položaju.

Savjet čine: 27 savjetnika po položaju iz većine državnih i vladinih tijela (na razini državnih tajnika, ravnatelja i predstavnika), 9 članova – predstavnika Hrvata iz BiH, 17 članova – predstavnika hrvatske manjine iz Austrije, Bugarske, Crne Gore, Češke, Italije, Kosova, Mađarske, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije i Makedonije, kao i 29 članova - predstavnika hrvatskog iseljeništva iz Argentine, Austrije, Australije, Belgije, Brazila, Čilea, Francuske, Italije, JAR-a, Kanade, Novog Zelanda, SR Njemačke, SAD-a, Švedske, Švicarske i Ujedinjenog Kraljevstva.

Sjednicu je otvorio i njome rukovodio premijer Republike Hrvatske, mr.sc. Andrej Plenković, koji je u uvodnom dijelu pozdravio konstituiranje Savjeta i izrazio nadu da

će ovaj Savjet pridonijeti razvijanju i unaprijeđenju odnosa Vlade RH i boljem položaju Hrvata u zemljama u kojima oni žive i rade.

Poseban naglasak je stavljen na unaprijeđenje položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini, na položaj Hrvata u zemljama gdje imaju status manjine i položaj iseljenih Hrvata u ostalim zemljama.

Glavni zaključci sjednice Savjeta su:

1. Pojednostavljivanje postupka dobivanja hrvatskog državljanstva
2. Pojednostavljivanje načina i pristupa glasanju hrvatske dijaspore
3. Unaprijeđenje položaja i prava Hrvata u Bosni i Hercegovini koji imaju status konstitutivnog naroda
4. Unaprijeđenje položaja i prava Hrvata u Srbiji, Mađarskoj, Crnoj Gori i Makedoniji gdje imaju status manjine i u državama s kojima hrvatska vlada ima potpisane bilateralne sporazume za očuvanje prava manjina.

U razgovoru vezanom za Makedoniju, izražena je nuda da će u tijeku 2018. godine doći do intenziviranja kontakata na najvišim razinama vlasti između predstavnika dviju država i da će makedonska strana započeti praktičnu implementaciju odredaba iz već potpisane konvencije o suradnji dviju država.

Dokaz je sjednica MMO-a zakazana za 10. svibnja 2018., kada se, nakon 8 godina, sastaju MMO za praćenje Sporazuma o zaštiti makedonske manjine u Republici Hrvatskoj i predstavnici hrvatske manjine u Republici Makedoniji.

Za predsjednika Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH, izabran je gospodin Ivan Grubišić, predstavnik Hrvatskog iseljeništva iz Kanade.

U okviru dvodnevног radnog dijela Savjeta, organiziran je i susret s predsjednicom Republike Hrvatske, gđom Kolindom Grabar-Kitarović, koja je u svom uvodnom govoru istaknula značaj i odgovornost funkcije koju imaju članovi Savjeta. Naglasila je kako je njezin Ured otvoren za svaku vrstu buduće suradnje između članova Savjeta i Ureda Predsjednice RH; isto tako Ured Predsjednice RH je i posrednik među članovima Savjeta diljem svijeta s ciljem jačanja veza Hrvata izvan Hrvatske s matičnom zemljom i unaprijeđenja položaja Hrvata u zemljama odakle savjetnici dolaze.

Na marginama glavnog i radnog dijela sjednica Savjeta, održano je niz bilateralnih susreta s predstvincima Vlade RH; s ministricom vanjskih i europskih poslova i potpredsjednicom Vlade RH, gđom Marijom Pejčinović-Burić; s ministrom zdravstva Milanom Kujundžićem; s državnim tajnikom u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Zvonkom Milasom; s državnim tajnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva turizma, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije i s državnim tajnicom Središnjeg državnog ureda za sport, Janicom Kostelić.

INTERVJU S MIRKOM GOLOMEIĆEM

UPORNOST I VJERA U IDEJU I VIZIJU KAO PUT KA POSLOVNOM USPJEHU

Ulazim u predivan restoran „Ragusa“, s čarobnim spletom stilske dekoracije, koje bude sjećanja na Hrvatsku. Nazivaju ga Mediteranom u srcu Skopja, s mediteranskim kuhinjom i morskim plodovima. Pogledom tražim Mirka Golomeića, moga sugovornika, koji užurbano izdaje uputstva zaposlenicima i odgovara na mobilni telefon. Veliko komešanje i žurba. Uz pozdrav započinjemo razgovor uz kavicu i tihu glazbu.. Profesionalno osvjetljenje daje osjećaj ugodnosti što lebdi u zraku.

Mirko Golomeić je uspješan poduzetnik. Završio je Ugostiteljsku školu i diplomirao na Fakultetu za turizam u Skopju. Sa svojom obitelji vodi grupaciju GMC „Ragusa 919“. Istaknuti je član Zajednice Hrvata u RM u kojoj je obnašao mnogobrojne funkcije od njezinoga osnutka do danas. Skroman i pošten Hrvat koji godinama s puno ljubavi i srcem financiski pomaže veliki broj projekata Zajednice. Dobitnik je zahvalnice i plakete ZHMR-a za neumorni i požrtvovni rad.

Bavite se ugostiteljskim radom koji ste počeli 1993. godine. Recite nam o izazovima i problemima s kojima ste se suočavali i nakon puno godina upornošću i vjerom postigli zavidne rezultate formirajući grupaciju GMC «Ragusa 919» iza koje стоји obitelj Golomeić.

Moj otac Hrvat bavio se ugostiteljstvom. S njegovom potporom otvorio sam restoran «Mirko 919». Napornim radom i vlastitim umijećem i vjerom u svoju viziju poslovanje je napredovalo. Restoran je dostigao kapacitet od 450 stolica. Bio je to moj prvi veliki uspjeh i radost. Postepeno sam u posao uključio i moju suprugu Cvetu. Uvijek mi je obitelj bila velika potpora. Davala mi je snagu za nove poslovne uspjeh. Bilo je teško, no držala me je ta ljubav s kojom sam obavljao ugostiteljske poslove i stalna briga kako stvoriti ugodan život mojoj obitelji.

Mogu konstatirati da se u Makedoniji može voditi uspješno poslovanje. Pokazatelj je obiteljska grupacija GMC «Ragusa 919» iza koje stoje obitelj Golomeić. Kako je organizirano to poduzetništvo?

Znate, ja sam obiteljski čovjek. Obitelj je moja svetinja. Usmjerio sam moje sinove Pericu i Gocetu da zajednički proširimo naše ugostiteljsko poslovanje. Otvorili

Naša zajednička ulaganja u obiteljsko poslovanje, naši poslovni uspjesi, naša sloga i sretna obitelj čine me zadovoljnim Uspio sam ostvariti svoj dugogodišnji san da sve članove obitelji Golomeić izvedem na pravi put i pokažem im mojim mukotrpnim radom da samo rad i poštenje može poduzetniku osigurati poslovni opstanak u jakoj ugostiteljskoj konkurenciji. Treba se izboriti.

smo restoran «Ragusa» u centru grada. Nije bilo jednostavno. Radilo se naporno, (ono što se uvjek govori među poduzetnicima) na raspolažanju smo bili 24 sata. No danas smo ponosni. Restoran «Ragusa» raspolaže s 240 stolica unutra i 100 stolica na terasi i trudimo se održati izvrsan kvalitet, pristojnu uslugu, izbor hrane i cijene dostupne i prilagođene konkurenciji što su korisnici prepoznali. Mukotrpnim radom i poštenjem i sa stalnim i zadovoljnim korisnicima i s puno prijatelja uspijevamo proširivati naše obiteljsko vlasništvo. Poslije restorana «Ragusa» napravljena je prije 5 godina grupacija GMC «Ragusa 919». U sustavu grupacije osim restorana «Mirko 919» i «Ragusa» su: vila «Ragusa» na Vodnu, restoran u gradskom parku «Opatija», dječji restoran s igrotecom gdje se čuju veseli dječji glasovi, gdje vlada radost i dječje igre i proslave rođendana. Taj posao uspješno animira i vodi moja snaha Irena. Isto tako u poslovanju veliki doprinos dobivamo od snahe Zorane, zaposlenice u Stopanskoj banci. Uspješno nas obavještava o svim mogućnostima financiranja poslovnih projekata. Naša zajednička ulaganja u obiteljsko poslovanje, naši poslovni uspjesi, naša sloga i sretna obitelj čine me zadovoljnim. Uspio sam ostvariti svoj dugogodišnji san da sve članove obitelji Golomeić izvedem na pravi put i pokažem im mojim mukotrpnim radom da samo rad i poštenje može poduzetniku osigurati poslovni opstanak u jakoj ugostiteljskoj konkurenciji. Treba se izboriti.

I zašto baš naziv «Ragusa»?

Grupacija GMC «Ragusa 919» imenovana je prema jednom od prekrasnih gradova na Jadranu. To je Dubrovnik, a staro ime toga mjesta je Ragusa. Tamo su naši korijeni. Moj se otac iz Dubrovnika, kao i mnogi Hrvati, naselio u Janjevu. Iz toga mjesta tatinu rođaci vratili su se Hrvatsku. No tatin životni put odveo ga je u Skopje gdje se bavio ugostiteljstvom. Vremenom me je uveo u taj posao i tako sam počeo. Moji roditelji uvjek su bili uz mene i pomagali mi. U našoj obitelji vladao je spokoj i velika ljubav. Veselim se što sam tu tradiciju produljio i na svoju obitelj na koju sam ponosan.

Moj moto u životu koji upućujem i mladim poduzetnicima je: Najveći rizik u životu je da nikada ne riskiraš.

Što bi poručili mladim poduzetnicima koji počinju poslovanje? Kako stići do uspjeha? Koji je Vaš moto u poslovanju, pa i u životu?

Često se sjećam jednog pročitanog citata: „Da bi se postigli veliki uspjesi, ne treba samo djelovati, već treba i sanjariti, ne samo planirati, već i vjerovati.“

Svaki veliki uspjeh dolazi u pratinji velike frustracije, a to znači jasnije rečeno menadžerske frustracije. Upravo ta frustracija nosi nas prema našim ambicijama. Treba se samo boriti kako bi mogli sanjati za nešto više. Zato bih mogao s aspekta moga poslovnoga iskustva poručiti mladim poduzetnicima da sve ono što žele postići u životu moraju to prethodno odsanjati. Kada čovjek radi ono što je predhodno dugo sanjario istinski to radi s velikom ljubavlju, tada je uspjeh neizbjegjan. U poslu ne treba cilj biti brza zarada nego stvaranje kvaliteta i poslovanja koje će opstati godinama i samo tako su ulaganja uspješna.

Moj moto u životu koji upućujem i mladim poduzetnicima je: Najveći rizik u životu je da nikada ne riskiraš. A u životu? Sretna obitelj u kojoj vlada najprije ljubav koja nosi spokoj i složnost, poštovanje i razumijevanje, izgrađeno samopoštovanje, stalni rad i borba koja nikada ne prestaje.

Kao poduzetnik, Vi ste puno pomagali radu Zajednice. Sponzorirali ste mnoge aktivnosti što su se događale i kao veliki vjernik i u Katoličkoj katedrali u Skopju. No uvijek ste bili jako skromni, nikada to niste isticali. Recite nam bar sada nešto o tome.

Da. Zapravo svi koji me poznaju tu moju skromnost nazivaju vrlinom. Spreman sam uvijek pomoći suglasno svojim mogućnostima. Godinama u Zajednici Hrvata pomažem u proslavama blagdana, zajedničkim druženjima, humanitarnim projektima i baš ne želim puno o tome. Važno je da mogu uskočiti kada me pozovu, a i sam iniciram pomoći kada vidim da je negdje potrebna.

Da, moja obitelj pohađa sv. Mise u katedrali „Presvetog srca Isusovo“. Mi smo vjernici, budući nas vjera

održava. Molitva je jedna neopisiva snaga koja nam pomaze i bodri nas. Znamo koliko ta naša crkva ima potreba, vjernici je potpomažu. Među njima je i naša obitelj. Radimo to dragovoljno i ljubavljivo.

Što radite u slobodno vrijeme? Imate li nekakav hobi?

Poslovi u grupaciji GMC „Ragusa 919“ oduzimaju mnogo vremena. No za obitelji nalazi se vrijeme. Zapravo, slobodno vrijeme provodim sa svojim unucima. Oni su moja najveća radost i veselje je gledati ih kako rastu. Unuka Lucija ima već 7 godina, uči prva slova i već zna čitati. Ponekad joj pročitam neku bajku, a ponekad joj pomažem da napiše domaću zadaću iz matematike. A tek mali 10 mjesecni Mirko! Taj je ljubimac svima. Ponosan sam što nosi moje ime.

Naše zajedničke radosti i druženje provodimo u Ohridu na našem brodu „Ragusa“ dugačkom 20 metara. Na brodu je prava udobnost sa svim uvjetima. Zapravo to je dom na prekrasnom jezeru gdje osjećamo kao da smo na Jadranu, tatinoj postojbini, u Dubrovniku. Vjerujem da sam odlučio imati brod budući me to posjeća na moje korijene, na moju domovinu Hrvatsku u kojoj provodim dosta vremena. Mnoge naše rodice žive тамо. Evo baš sam se nedavno vratio iz Zagreba.

Što bi Vi poručili članovima ZHRM?

Prije 22 god. formirali smo Zajednicu. Dugo je vremena prošlo od naših prvih druženja. A bili smo i mlađi. No uspjeli smo opstati, sačuvati naš jezik, baštinu i vjeru. Naši nasljednici pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Živimo i postojimo i to treba održavati i njegovati. Jedan sam i ja među Hrvatima i poručujem svim članovima ZHRM da ostanu zajedno da se druže da šire oko sebe prijateljstvo i poštovanje i pomažu jedni drugima. Trebamo se boriti za dobre projekte i zajedničkim snagama ih odraditi.

Izdržali smo tolike godine i dosadašnji način rada treba se nastaviti uspješnim koracima, nastaviti i unaprijediti. Uvjeren sam da to možemo i umijemo.

Razgovor vodila Ljerka Toth Naumova

KARDINAL PULJIĆ SUSREO SE S VELEPOSLANICOM RH U RM, DANIJELOM BARIŠIĆ

Upetak, 17. studenog 2017. nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić prvog dana tijekom svoga pastoralnoga pohoda Crkvi u Makedoniji, susreo se s veleposlanicom RH u Makedoniji, Danijelom Barišić u biskupskoj rezidenciji u Skopju.

Uz kardinala Puljića susretu je nazočio mjesni biskup mons. Kiro Stojanov, te generalni vikar vrhbosanske nadbiskupije mons. Luka Tunjić.

Veleposlanica Barišić upoznala je kardinala Puljića sa životom i radom Hrvatske zajednice u Makedoniji, te istaknula stratešku podršku Republike Hrvatske prema Hrvatima u ovoj zemlji. Također se osvrnula na lijepu suradnju s Katoličkom crkvom u Makedoniji, te upoznala kardinala Puljića da je u Skopju ovih dana promoviran Hrvatsko-makedonski rječnik. Sugovornici su razmijenili mišljenje također i o aktualnim temama u zemlji, te je

Kardinal Vinko Puljić, veleposlanica Danijela Barišić
i biskup Kiro Stojanov

kardinal pohvalio zauzetost RH prema Hrvatima u dijaspori ističući misiju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.

Don Davor Topić, skopski župnik

Biskup Kiro Stojanov i Don Davor Topić
kod državnog tajnika Zvonka Milasa

Usrijedu, 20. rujna 2017., u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske u Zagrebu, Zvonko Milas, državni tajnik održao je sastanak s mons. dr. Kirom Stojanovim, biskupom Skopske biskupije i don Davorom Topićem, župnikom katedralne župe Presvetog Srca Isusova u Skopju.

Biskup Stojanov ukratko je predstavio rad Katoličke crkve u Makedoniji naglasivši njenu povezanost sa zagrebačkom i vrhbosanskom nadbiskupijom, kao i tradiciju djelovanja hrvatskih misionara na području Makedonije. Velike zasluge za očuvanje hrvatskoga identiteta, hrvatskog jezika i kulture u Makedoniji

DRŽAVNI TAJNIK ZVONKO MILAS PRIMIO SKOPSKOG BISKUPA MONS. KIRU STOJANOVA

pripadaju upravo Katoličkoj crkvi koja i dalje nastoji biti mjesto okupljanja hrvatske zajednice.

Državni tajnik Milas i biskup Stojanov zaključili su kako postoji puno prostora za suradnju i zajedničko djelovanje na korist Hrvatima koji žive u Makedoniji, te s ljubavlju i ponosom čuvaju svoje hrvatske korijene i svoj hrvatski identitet.

Državni tajnik je zahvalio biskupu Stojanovu i župniku Topiću na svemu što čine za Hrvate, kako u svome pastoralnom, tako i u društvenom djelovanju te je istaknuo da će Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske davati snažnu potporu svim aktivnostima koje vode očuvanju i razvijanju hrvatskoga identiteta naših sunarodnjaka koji žive u Makedoniji.

(UHIH)

Biskup Kiro Stojanov, zastupnica u EU parlamentu
Marijana Peter i Don Davor Topić

SUSRET BISKUPA STOJANOVA S HRVATSKOM ZASTUPNICOM U EUROPSKOM PARLAMENTU, M. PETIR

Usrijedu, 20. rujna, u zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, skopski biskup i apostolski egzahar mons. Kiro Stojanov zajedno sa skopskim župnikom don Davorom Topićem, susreo se s hrvatskom zastupnicom u Europskom parlamentu, Marijanom Petir.

Biskup Stojanov na samom početku susreta upoznao je zastupnicu Petir sa životom i djelovanjem Katoličke crkve u Makedoniji koja nastoji u svom poslanju biti svjetlo i glas istine. Sugovornici su se također osvrnuli

na političku situaciju u Republici Makedoniji, te je biskup Stojanov Zahvalio zastupnici Petir na njenoj zauzetosti, istaknuvši da također sa velikom simpatijom i zahvalnošću gleda na skupinu Prijatelji Makedonije u kojoj se nalazi dvadesetak zastupnika EU parlamenta, a čija inicijativa ima za cilj pomoći Makedoniji na njenom europskom putu.

Don Davor Topić, skopski župnik

POSJET EKIPE HRT-A MAKEDONIJI

Od 17.- 21. siječnja 2018., ekipa Hrvatske radio-televizije boravila je u radnom posjetu Makedoniji, u Skopju, s ciljem afirmiranja i isticanja važnosti hrvatske nacionalne manjine u Republici Makedoniji, kao i naglašavanja aktualnih problema.

U srijedu, 17. siječnja 2018., ekipa HRT-a je, u prostorijama Veleposlanstva Europske Unije u Republici Makedoniji, u Skopju, imala razgovor s veleposlanikom EU, Nj.E. Samuelom Žbogarom, koji je od iznimnog značaja što se tiče aktualnih pitanja vezanih za položaj hrvatske manjine u Republici Makedoniji, te dinamike integriranja ove regije s Europskom Unijom, koja budno prati poštivanje potpisanih sporazuma.

Naglasak je stavljen na aktualne pretpripravne EU fondove i njihovu dostupnost u potpori manjinama, kao i na zastupljenost manjina u sustavu trenutne vlasti i institucijama.

Ove su aktualne teme, povezane uz boljitiak položaja manjina, bile naglašene i u susretu i razgovoru s ministrom u Vladi Republike Makedonije, Eduardom Ademijem, koji je vodila u zgradu Vlade RM, novinarka HRT-a, Silvija Trnčević. U razgovorima su sudjelovali i Florida Rexhepi, savjetnica u kabinetu ministra za dijasporu i specijalni savjetnik u Vladi RM, Rexhep Saliu.

Oni su nam dali puno pozitivnih savjeta i smjernica s ciljem neposredne potpore i unaprijeđenja položaja hrvatske manjine u RM.

U salonu Galerije "Ko-Ra" u J.U.Dom kulture "Koco Racin", u Skopju, 19. siječnja 2018., ekipa HRT-a, snimala je otvorene izložbe 23 hrvatska slikara koja su zastupljena u kolekciji Likovnog kruga Pohižek, hrvatskoga kolecionara i galeriste Stjepana Pohižeka, koja broji preko 3500 umjetnina koji se izlažu u preko 50 zemalja diljem svijeta.

U povodu predstavljanja ove kolekcije u Makedoniji, u Ohridu, Skopju, i Kumanovu, uz potporu Zajednice Hrvata u RM, predstavljaju se publici u više tehnika.

Uz nazočnost članova predsjedništva Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, o radovima umjetnika govorila je povjesničarka umjetnosti, članica ZHRM, Violeta Kalić, a izložbu je otvorila veleposlanica RH u RM, Nj.E., Danijela Barišić.

Nakon otvorenja ove značajne izložbe, ekipa je posjetila izložbu mr.sc. Ismeta Ramičevića, List po list, posvećenu istaknutom makedonskom pjesniku Kostu Solevu Racinu.

Ekipa HRT-a, je 17.01.2018., snimila razgovor s ravnateljem Državnog zavoda za statistiku Republike Makedonije, Apostolom Simovskim, koji je iscrpljeno iznio brojne probleme u svom dugogodišnjem radu na ovom području. Rasvjetlio je brojne parametre i relevantnost normi u procesu određivanja entiteta i manjina, kako u RM, tako i diljem svijeta.

Violeta Kalić, Silvija Trnčević i Zlatko Sokolović

Ekipa HRT-a je, u srijedu uvečer, bila u posjetu Zajednici Hrvata u RM, u prostorijama u Skopju, gdje se uz prigodan program i glazbenu pjesničku večer, nastavilo druženje sa članovima ZHRM. Snimili su razgovor sa članovima predsjedništva ZHRM, predstavnicima Katoličke crkve Presvetog srca Isusova i predstvincima Veleposlanstva RH u RM.

Na Sveučilištu sv. Kirila i Metodija, u Skopju, snimili su razgovor s prof. Ljiljanom Kalinić Ordev, koja je govorila o genezi Hrvata u RM, od dolaska i stvaranja hrvatske manjine u RM do iznimno značajnog udjela u procesima razvitka znanstvene djelatnosti u brojnim područjima u kojima su uvelike aktivno sudjelovali Hrvati, i na sveučilištu i u drugim znanstvenim i kulturnim krugovima.

Razgovor je obavljen i s učiteljem hrvatske nastave u Makedoniji, Josipom Vujinovićem, koji je govorio o projektu Hrvatske nastave u inozemstvu koji se uspješno nastavlja i u Makedoniji kao dio globalnog projekta Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

U restoranu Ragusa, ekipa HRT-a je snimila susret i razgovore s hrvatskim poduzetnicima u RM, Mirkom Golomeićem i Nenadom Nemetom, koji su podijelili svoja iskustva i istakli mogućnost boljitiaka poslovanja i uzajamne suradnje putem brojnih projekata između dviju zemalja.

U subotu se gostovanje nastavilo posjetom ergeli Volkovo, nedaleko od Skopja, i razgovorom s dugogodišnjim trenerom u glasovitoj Državnoj ergeli Lipik u Republici Hrvatskoj, Dragom Frkovićem.

Sve razgovore je vodila Silvija Trnčević, dugogodišnja novinarka HRT-a, a snimatelj je bio Zlatko Sokolović. Ovaj posjet je rezultirao brojnim reportažama koji su objavljeni u više nastavaka na HRT1, u emisiji Glas domovine.

Violeta Kalić

BISKUP STOJANOV POHODIO HRVATSKU MATICU ISELJENIKA U ZAGREBU

U četvrtak 21. rujna 2017., skopski biskup i apostolski egzarh mons. Kiro Stojanov u pratnji don Davora Topića, Marijana Krajinovića i Miljenka Nenadića pohodio je Hrvatsku Maticu iseljenika (HMI) u Zagrebu, te se susreo s ravnateljem HMI Mijom Marićem, te zamjenikom predsjednika Udruge bosanskih Hrvata Prsten, Pavom Zubak i glavnim tajnikom Udruge Prsten, Marjanom Biškić.

Na samom početku susreta ravnatelj HMI Marić izrazio je riječi dobrodošlice biskupu Stojanovu i pratnji te ih upoznao sa misijom HMI, koja ima za cilj da okuplja Hrvate izvan R. Hrvatske kroz kulturne, znanstvene i sportske događaje. Naglasio je da misija Hrvatske matice iseljenika je očuvanje nacionalnoga i kulturnoga identiteta, materinskoga jezika te običaja Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske.

Potom je biskup Stojanov upoznao prisutne s poviješću i djelovanjem Katoličke crkve u Makedoniji koja ima dva obreda, istaknuvši da su većinski u biskupiji vjernici hrvatske narodnosti, kazujući o dugoj i dragocjenoj povezanosti biskupije s Hrvatima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Također je kazao da je skopska biskupija kao sufraganska biskupija u sastavu Vrhbosanske metropolije, istaknuvši dobru povezanost s biskupima BK BiH i HBK.

Biskup Kiro Stojanov i Don Davor Topić
s ravnateljem HMI Mijom Marićem

Tom prigodom glavni tajnik Udruge bosanskih Hrvata Prsten, Marjan Biškić upoznao je biskupa Stojanova i pratnju s poviješću i misijom Udruge Prsten, govorеći da je Udruga bosanskih Hrvata PRSTEN, vodeća, nepolitička i neprofitna udruga u Hrvatskoj za promicanje i zaštitu tradicije, kulture, gospodarske suradnje, druženja i humanitarnog djelovanja Hrvata u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, s ciljem očuvanja temeljnih vrijednosti i jedinstva hrvatskog naroda i njegova prosperiteta.

Biskup Stojanov zahvalio je ravnatelju HMI, Mariću, kao i zamjeniku predsjednika i glavnom tajniku Udruge Prsten, na lijepom susretu, te ih pozvao da posjete Makedoniju i upoznaju se još više sa životom i djelovanjem katoličke crkve u toj zemlji. Također biskup Stojanov izrazio je radost za otvorenost i mogućnost suradnje u aktivnostima i projektima sa HMI i Udrugom Prsten.

(D.T.)

BISKUP STOJANOV SUSREO SE S GRADONAČELNIKOM GRADA ZAGREBA GOSP. BANDIĆEM

Usrijedu, 20. rujna 2017., skopski biskup i apostolski egzarh mons. dr. Kiro Stojanov za vrijeme svoga višednevног boravka u Gradu Zagrebu u pratnji skopskog župnika don Davora Topića, susreo se s gradonačelnikom Grada gosp. Milanom Bandićem u njegovu uredu.

U ugodnom i prijateljskom susretu sugovornici su se također osvrnuli na situacije i izazove dvaju glavnih gradova Zagreba i Skopja, te istaknuli važnost odnosa i povezanosti.

Izričući svoju zahvalnost gradonačelniku Bandiću za brigu Hrvata u Makedoniji koji većinski sačinjava Skopsku biskupiju kao i dobre odnose s Katoličkom

Biskup Kiro Stojanov i gradonačelnik Milan Bandić

crkvom u Makedoniji, biskup Stojanov spomenuo je također da je bl. kardinal Alojzije Stepinac u svoje vrijeme podizao svoj glas za slobodu katolika u Makedoniji.

Na kraju susreta sugovornici su razmijenili prigodne darove.

(D.T.)

PJESNIČKOM RIJEČJU "STOP NASILJU NAD ŽENAMA"

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, obilježen je 21.studenog, programom naslovlenim Pjesničkom riječju „Stop nasilju nad ženama“. Ovaj program održava se isti dan, u isto vrijeme, u mnogim gradovima Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Srbije, Austrije, Bugarske i Slovenije.

Programu, koji je ove godine održan po prvi puta u Skopju u prepunoj dvorani Doma kulture „Kočo Racin“, nazočili su: hrvatska veleposlanica Danijela Barišić, iz konzulata hrvatskog veseloslanstva, Zvjezdana Borovac, specijalni gosti predsjednica Organizacije žena grada Skopja Tomka Dilevska i skopski župnik don Davor Topić. Program je vodila pjesnikinja Ljerka Toth Naumova, a sudionici programa bili su članovi Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

„Stop nasilju nad ženama“, započeo je 2012. godine obilježavanjem u Zagrebu na inicijativu pjesnikinje Lidiye Puđak koja je sa sa skupinom pjesnika, entuzijasta svojim načinom, tj. Riječju, izrazila svoju potporu i formirala blog na kojem se objavljaju pjesme inspirirane žrtvama nasilja nad ženama.

Blog nije samo protiv ove vrste nasilja nego protiv svih vrsta nasilja gdje se oskvrujuje čovjek kao čovjek u njegovoj malenkosti ili veličini. Svakim danom blog se povećava i do danas je objavljeno preko 400 pjesama. Blog je postavljen i na stranicama Svjetskog saveza pjesnika W.U.P. te se radi na daljnjoj suradnji pokušavajući kroz zajedništvo na svim jezicima svijeta ukazati na srž problema.

Sudionici projekta Pjesničkom riječju "Stop nasilju nad ženama"

Zajednici Hrvata u RM predloženo je da se pridruži ovome programu. Tako su članovi Zajednice u suradnji s Organizacijom žena Grada Skopja, s Katoličkom crkvom i Domom kulture „Kočo Racin“ u prepunoj dvorani Kulturnog doma „Kočo Racin“ u Skopju, 21. studenog po prvi puta se pridružili ostalim gradovima koji su uključeni u ovaj program.

Za ovaj program potrudila se voditeljica programa hrvatsko-makedonska pjesnikinja Ljerka Toth Naumova pozvati specijalne goste večeri kao i sudionike programa koji će čitati pjesme objavljene na blogu.

Žrtve nasilja nad ženama govorila je specijalna gošća predsjednica žena grada Skopja Tomka Dilevska. Tu bor-

Anja Jovevska, Ekatarina Sekovanić, Matej Ivanković, Ljerka Toth Naumova, Josip Vujinović, Jadranka Čadinovska i Sonja Čreslovnik

bu pokrenule su nevladine organizacije. 2. kolovoza 1994. godine kao projekt organizacije žena Grada Skopja kada je formirana prva SOS linija za žene i djecu s onim prepoznatljivim "Halo, treba mi 15-700!", koja je prerasla u nacionalnu SOS liniju za žrtve nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja.

Organizacija žena održavala je mnogobrojne edukacije ženama koje su zlostavljanje jer nitko nije zaslужio biti ni psihički ni fizički zlostavljan, silovan, pretučen. Od 1995. godine funkcioniра interventni centar „Ženska tranzitna kuća“ gdje su smještene žene i djeca nad kojima je izvršeno nasilje. Ova linija postoji i danas i na njoj rade dvadesetak operatorica i nedavno je obilježila 20. obljetnicu.

Tom prigodom promovirana je monografija kroz koju su kronološkim redom prikazane mnobrojne aktivnosti članica, njihov entuzijazam i ustrajnost operatorica, volontera u doprinosu za oslobođanje žene od osjećanja straha, srama i ublažavanja boli u njihovim dušama i otvorenu isповijest za nasilje koje su preživjeli.

Zlostavljanje žene su svugdje oko nas, one su tihe jer pate, nisu glasne, nijeme su zbog očaja.

Spas traže u vjeri što im pruža neopisivu snagu i moć jer mnoge od tih zlostavljenih žene ostaju same i napuštene sa svojom razorenom psihom i potrebna im je duhovna potpora.

One se mole jer je molitva disanje duše. U molitvi u stvaranju ozračja u kojem će od Boga moliti snagu da ih prosvijetli, očisti, ojača, ohrabri i pomogne im na životnome putu.

Upravo o toj duhovnoj potpori koju tim zlostavljenim ženama pruža Katolička crkva, govorio je specijalni gost te večeri skopski župnik Don Davor Topić.

Program je nastavljen pjesničkom riječju, čitanjem pjesama objavljenih na blogu. U programu su sudjelovale članice Zajednice Hrvata u RM: Sonja Čreslovnik i Jadranka Čadinovska, a uključeni su bili i učenici hrvatske nastave pod vodstvom profesora Josipa Vujinovića.

Treba naglasiti da u Makedoniji 60-ak učenika počađa hrvatsku nastavu (Skopje, Tetovo, Kumanovo i Bitola). Među učenicima iz Skopja pjesme su čitali: Ekaterina Sekovanić, Anja Jovevska i Matej Ivanković.

Voditeljica programa Ljerka Toth Naumova na kraju je pročitala pjesmu akademika Blaže Koneskog naslovenu „Ubavite ženi“.

Program je završen gromoglasnim uzvikom „STOP NASILJU NAD ŽENAMA!“

Ljerka Toth Naumova

HRVATSKA NASTAVA U MAKEDONIJI

Početkom školske godine 2017./2018. započela je i hrvatska nastava. Održava se, kao i dosad, u Skopju, Tetovu, Bitoli i Kumanovu. Ovu godinu obilježila je jedna promjena. Dosadašnjeg nastavnika, prof. Vedrana Iskru, naslijedio je novi nastavnik, Josip Vujinović, koji je započeo svoj četverogodišnji mandat.

Sada već tradicija održavanja hrvatske nastave u Makedoniji, uspješno se nastavlja. Učenici koji su završili srednju školu, više ne mogu pohađati hrvatsku nastavu, ali zato se upisuju novi učenici čiji broj se povećao na 60-ak. Za upis i pohađanje nastave nije potrebno predznanje već trud, volja i želja za učenjem hrvatskog jezika i kulture.

Učenici koji su hrvatskog porijekla na ovaj način se povezuju s domovinom i svojim korijenima. Oni koji nisu Hrvati, već Makedonci, Albanci i drugi, svakako mogu i pohađaju hrvatsku nastavu s ciljem da steknu nova znanja i nauče nešto o hrvatskoj kulturi, povijesti i tradiciji. Naravno, sve to, kroz učenje hrvatskog jezika.

Inače, hrvatska nastava se održava u 20 zemalja svijeta (uskoro 23), na gotovo svim kontinentima kao globalni

projekt Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Projekti koji su ranije započeti, bit će dovršeni, a već se radi na novim projektima. Jedna od vrlo bitnih stavki su izleti u Hrvatsku gdje učenici upoznaju domovinu, obilaze kulturne i povjesne znamenitosti i stječu nova poznanstva.

Ove godine, učenici hrvatske nastave idu u uzvratni posjet Zagrebačkoj županiji, u grad Samobor koji će nam biti domaćin. Usput ćemo posjetiti i glavni grad Hrvatske, Zagreb. To je dio projekta i međunarodne suradnje koju je započelo Makedonsko-hrvatsko društvo Tetovo s nekoliko osnovnih škola iz Zagrebačke županije.

S učenicima iz Kumanova posjetili smo "Kameni kukli", s učenicima iz Tetova Lešok, a učenici iz Skopja su više puta nastupali svojim recitacijama u Domu kulture "Kočo Racin"; obilježili su manifestaciju "Stop nasilju na ženama" i koncert Miješanog zabora Umjetničke škole Luke Sorkočevića iz Dubrovnika kao i priredbu sv. Nikole svojim igrokazima.

Učenici hrvatske nastave u Makedoniji i dalje sudjeluju svojim literarnim radovima na natječaju "Bogatstvo različitosti" u Tavankutu pored Subotice i na Rešetaračkim pjesničkim susretima. Ubuduće će sudjelovati i na drugim natjecanjima u Hrvatskoj i inozemstvu.

Hrvatska nastava u Makedoniji svakako će nastaviti s radom u tom smjeru i još više će pojačati svoje nastavne i izvannastavne aktivnosti. I nadalje će se raditi na izletima i razmjenama učenika s osnovnim školama u Hrvatskoj, posjeti kulturnim, povjesnim i prirodnim znamenitostima.

Započet je i tečaj hrvatskog jezika za odrasle u Skopju, s mogućnošću proširenja i na druge gradove u Makedoniji, ovisno o interesu i mogućnostima.

Josip Vujinović

PROMOCIJA HRVATSKO-MAKEDONSKOG RJEČNIKA

Promocija Hrvatsko -makedonskog rječnika održana je 15. prosinca u Skopju u sklopu međunarodne znanstvene konferencije „Povijest jezičnog svijeta – danas i sutra“ u Institutu za makedonski jezik „Krste Misirkov“. Autorica hrvatske kolone je Dijana Vlatković, dugododišnja leksikografska Leksikografkinja Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“ iz Zagreba. Autorica makedonske kolone je prof. dr. Borjana Prošev-Oliver s Filozofskog fakulteta iz Zagreba. Ovaj leksikografski mukotrpan rad započeo je 2009. u kojem je obrađeno 30.447 natuknica i 3867 kartica na 1246 stranica B5

formatu, a objavljen je tek 2015. u nakladi Matice Makedonaca u Hrvatskoj.

Rječnik su predstavili prof. dr. Ljudmil Spasov, recenzentice za kolonu makedonskih rječi prof. dr. Veselinka Labroska i prof. dr. Lidija Tanturovska iz Instituta za makedonski jezik „Krste Misirkov“, te autorice Dijana Vlatković i dr. Bojana Prošev-Oliver, kao i veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Makedoniji Danijela Barišić. Recenzent kolone hrvatskih rječi prof. dr. Marko Samardžija nije bio u mogućnosti nazočiti promociji.

U svojim izlaganjima ocijenili su da je izdanje podjednako značajno za hrvatsku i makedonsku leksikografiju. Namijenjen je makedonskoj manjini u Hrvatskoj i hrvatskoj manjini u Makedoniji, polaznicima dopunskih škola na hrvatskome i makedonskom jeziku u Hrvatskoj i Makedoniji, prevoditeljima s obaju jezika i po mnogo čemu jedinstvenim i pionirskim, sveobuhvatnim objasnidbenim djelom za Hrvate i Makedonce.

Na promociji u prepunoj dvorani Instituta su nazočili akademici, sveučilišni profesori, naučni i znanstveni suradnici, kao i veliki broj članova Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Ljerka Toth Naumova

ZHRM OGRANAK KUMANOVO

POČETAK HRVATSKE NASTAVE U KUMANOVU U ŠKOLSKOJ GODINI 2017./2018.

U subotu, 30. rujna 2017. godine u prostorijama Osnovne škole „Braća Miladinović“ u Kumanovu započela je hrvatska nastava u Kumanovu s roditeljskim sastankom i prvim satom nastave.

Održan je roditeljski sastanak na kojem su bili prisutni učenici i roditelji, nastavnik i članovi Ogranka. Sve prisutne pozdravio je Ivan Šerkinić, predsjednik Ogranka Kumanovo koji je zaželio dobrodošlicu novom nastavniku i svim učenicima, lijep početak nastave, uspjeh u novoj školskoj godini i lijepo druženje. Predsjednik Ogranka imao je zadovoljstvo da predstavi novog nastavnika. Josipa Vučinovića. Nastavnik je pozdravio sve prisutne i ukratko informirao o nastavi, a nakon kratkog roditeljskog sastanka uslijedio je prvi sat nastave.

Hrvatska nastava u Makedoniji financirana je od Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Nastava u Kumanovu održava se od školske godine 2009./2010. u organizaciji ZHRM Ogranak Kumanovo u prostorijama Osnovne škole „Braća Miladinović“ s kojom Ogranak ima uspješnu suradnju i iskazuje veliku zahvalnost. Od početka održavanja nastave u Kumanovu prof. Vučinović je treći nastavnik koji će voditi nastavu. Nastava je besplatna za sve zainteresirane učenike osnovnih i srednjih škola koji žele izučavati hrvatski jezik i kulturu.

Hrvatska nastava u Kumanovu u školskoj 2017./2018. godini odvija se svake druge subote u dva termina, od 9.30 do 11.00 i od 11.00 do 12.30. Učenici su podijeljeni u dvije skupine prema uzrastu.

Zorica Trajčevska, ZHRM Ogranak Kumanovo

HRVATSKA VEČER U KUMANOVU

Zahvaljujući Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ogranak Kumanovo organizirao je 2. Hrvatsku večer, 4. studenog 2017. godine u Kumanovu. Kroz prezentaciju i promotivne materijale predstavljen je grad Pula, njegova povijest i kulturna baština, Turistička zajednica Pula i Nacionalni park Brijuni, pripremljen od strane članova Ogranka.

Hrvatska večer u Kumanovu, Ogranaka Kumanovo, održana je prvi put 2016. u nadi da će ova aktivnost zaživjeti i postati tradicija. Na prvoj hrvatskoj večeri u povodu 950 godina prvog pisanog spomena grada Šibenika, članovima Ogranka i gostima predstavljen je grad Šibenik, Turistička zajednica grada Šibenika, Nacionalni park Krka i prekrasne fotografije Željka Krnčevića.

Na drugoj Hrvatskoj večeri u Kumanovo prisutni su bili članovi Ogranka Kumanovo i gosti iz Skopja, Štipa i MHD Tetovo. Također prisustvovali su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji, gradonačelnik Kumanova Maksim Dimitrijevski i predsjednica Savjeta Općine Kumanovo Atina Murgašanska.

Gostima su se obratili Maksim Dimitrijevski, gradonačelnik Kumanova i Ivan Šerkinić, predsjednik ZHRM Ogranak Kumanovo.

Zorica Trajčevska, ZHRM Ogranak Kumanovo

OBILJEŽAVANJE BLAGDANA SV. NIKOLE U KUMANOVU

Dana 6. prosinca 2017. godine u igraonici „Skubi Du“ u Kumanovu svečano je obilježen blagdan sv. Nikole u organizaciji Ogranka Kumanovo. Proslava je organizirana za 35 djece članova Ogranka, uzrasta do 12 godina, kojima su podijeljeni paketići uz prigodni program. Proslavi su prisustvovali roditelji i rodbina djece, a također i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji.

U dobrovorne svrhe Ogranak je podijelio paketiće obitelji Simjanovski iz Jegunovca.

Projekat obilježavanja sv. Nikole financiran je od Središnjeg ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske preko Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji.

Zorica Trajčevska, ZHRM Ogranak Kumanovo

IZLOŽBA "LIKOVNI KRUG POHIŽEK" U KUMANOVU

UKumanovu, u N.U Centru za kulturu "Trajko Prokopiev" 22. ožujka 2018. otvorena je izložbe "LIKOVNI KRUG POHIŽEK". Izložba je realizirana u suradnji sa ZHRM i J. U Domom Kulture Kočo Racin" Skopje i svakako s N.U Centrom za kulturu "Trajko Prokopiev" iz Kumanova. Na izložbi su predstavljena 23 suvremena hrvatska umjetnika u više tehnika (akril, kolaž, akvarel, crtež, kombinirana tehnika) kao dio kolekcije kolezionara i galeriste Stjepana Pohižeka koja broji preko tri tisuće različitih eksponata slika, grafika, skulptura, keramike.

Kolekcija se predstavlja na brojnim izložbama, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu.

Zastupljeno je više različitih generacija umjetnika, kao i različita tematika i osebujnih stilskih izričaja.

"Poanta ove izložbe koja je bila predstavljena u Ohridu i Skopju je kako afirmirati dio likovne scene u Hrvatskoj preko odabira Stjepana Pohižeka kao galeriste i kolezionara iz Svetog, ali ujedno i inicirati i nadopuniti kolekciju i radovima drugih umjetnika, što omogućuje i zajedničke projekte. Svakako od značenja je i afirmirati kolecionarstvo što je od višestrukog značenja i za same umjetnike, jer time se djela predstavljaju u različitim

Violeta Kalić I Robert Cvetkovski

povodima i izvan zemlje putem različitih projekata," istakla je Violeta Kalić, promotorica i kustosica izložbe u povodu otvorenja izložbe.

U otvorenju izložbe su sudjelovali: Ivan Šerkinić, predsjednik Zajednice Hrvata u RM, Ogranak Kumanovo, Robert Cvetkovski, ravnatelj N.U Centra za kulturu "Trajko Prokopiev" iz Kumanova i Violeta Kalić, dipl. povjesničarka umjetnosti, koja je govorila o značenju ove izložbe. Izložba je bila posjećena od predstavnika ZHRM kao i od predstavnika najmlađe generacije talenata posvećenih likovnoj umjetnosti koji su polaznici tečaja u Studiju za umjetnost u N.U Centru za kulturu "Trajko Prokopiev" iz Kumanova, pod rukovodstvom umjetnice i mentorice Nataše Serafimovske.

Violeta Kalić

Obraćanje hrvatske veleposlanice
Danijele Barišić

Nastup glumca Stojana Matavulja

DAN NEOVISNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

Dan neovisnosti je blagdan u Republici Hrvatskoj koji se obilježava 8. listopada. Tog dana 1991., Hrvatski Sabor je jednoglasno donio odlukio o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske sa Socijalističkom Federativnom Republikom Jugoslavijom i svim njenim republikama i pokrajinama.

Članovi Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji u restoranu "Ragusi" su prigodnim domjenkom i glazbom obilježili Dan neovisnosti.

Proslavi su nazočili Veleposlanstvo RH u RM, na čelu s veleposlanicom Danijelom Barišić, predstavnici katoličke crkve Presvetog srca Isusova, monsinjor Antun Cirimotić, don Davor Topić, kao i članovi crkvenog zbora koji su otpjevali himne Republike Hrvatske i Republike Makedonije.

Program je uljepšao istaknuti glumac varaždinskog teatra Stojan Matavulj sa svojom monodramom, koja je projekt ZHRM i Libertas iz Štipa.

Nevenka Kostovska

STRUČNI SKUP ZA ODGOJITELJE, UČITELJE I NASTAVNIKE PRIPADNIKA HRVATSKE MANJINE, ISELJENIKA I HRVATA U BOSNI I HERCEGOVINI

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održan je Stručni skup za odgojitelje, učitelje i nastavnike pripadnika hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u Bosni i Hercegovini. Stručni skup održan je u Splitu od 3. do 7. srpnja 2017. Odgojitelji, učitelji i nastavnici iz Austrije, Australije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Italije, Kanade, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije i Švedske, njih devedesetak, koji izvode nastavu na hrvatskom jeziku i poučavaju djecu hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u BiH, kontinuirano se stručno usavršava u Republici Hrvatskoj te na taj način osnaže dimenzije hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Na svečanom otvaranju skupa, u Muzeju arheoloških spomenika u Splitu, riječi dobrodošlice sudionicima su uputili pomoćnik ministricе znanosti i obrazovanja Moma Karin, ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Jadranka Žarković-Pečenković, zatim Tomislav Đonlić, privremeni pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji te v.d. ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Ana-Maria Piskulić.

Otvaranje stručnoga skupa su svojim prisustvom uveličali i Ines Milina Ganža, pročelnica službe za obrazovanje i znanost u Gradu Splitu, Ivana Pilko Čunčić, voditeljica Službe za posebne programe, strategije i međunarodnu suradnju Ministarstva znanosti i obrazovanja, izv. prof. dr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskoga memorijalno - dokumentacijskog centra Domovinskog rata, predstojnik Podružnice AZOO-a u Splitu, Vlade Matas, te viši savjetnici i vanjski suradnici koji su pridonijeli i ostvarivanju programa stručnoga skupa dr. sc. Srećko Listeš i Tonći Maleš.

Prigodno uvodno izlaganje održao je prof. dr. sc. Josip Belamarić. Sudionike je upoznao s kulturnom i prirodnom baštinom hrvatske umjetnosti na jadranskoj obali.

Programom stručnoga skupa obuhvaćeni su sadržaji koji pridonose unapređivanju znanja hrvatskoga jezika, obogaćivanju spoznaja o hrvatskom jeziku i kulturi te jačanju kompetencija u radu s učenicima kojima je hrvatski drugi jezik. Odgojno-obrazovni radnici koji izvode nastavu na hrvatskom jeziku u Europi i svijetu, radom u radionicama, terenskom nastavom te plenarnim predavanjima osnaženi su i u području povijesti, geografije te umjetnosti. Poseban dio programa bio je posvećen njegovanju hrvatske tradicije i identiteta.

Tijekom pet dana usavršavanja sudionici su sudjelovali u radionicama, plenarnim predavanjima, terenskom radu i kulturno-umjetničkom programu.

Plenarna predavanja prvi dan održali su prof. dr. sc. Vlado Šakić s temom Hrvatski identitet u europskom kontekstu te prof. dr. sc. Goran Dodig, Odgoj i obrazovanje u kontekstu sveobuhvatnog razumijevanja djeteta kao biološko psihološke specifičnosti u razvoju.

Radionice hrvatskoga jezika vodila je izv. prof. dr. sc. Lidija Cvikić, prodekanica za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, a Dramske aktivnosti za učenje jezika Grozdana Lajić Horvat, dramska pedagoginja u ZKM-u.

Terenski rad u Saloni organizirao je i vodio Tonći Maleš, prof. a folklorne radionice Ivan Mihovec, voditelj folklora i pjevanja.

Povijesni identitet sudionici su imali prigodu ojačati s temom Domovinskoga rata plenarnim predavanjem izv. prof. dr. sc. Ante Nazora.

Dr. sc. Srećko Listeš istaknuo je vrijednosti Čakavske književne baštine. U Splitskoj katedrali sudionici su uživali u inspirativnom izlaganju prof. dr. sc. Josipa Belamarića o Dioklecijanovoj palači.

S dječjim folklornim stvaralaštvom i njegovom primjenom te izradom tradicijskih dječjih instrumenata kroz izlaganje i radionice sudionike su proveli Nina i Goran Knežević, voditelji i koreografi dječjeg folklora.

Zadnji radni dan voditelji radionica bili su doc. dr. sc. Vesna Budinski (Jezične djelatnosti u heterogenim skupinama) i doc. art. Luka Petrač (Komunikacijske situacije na poticaj likovno-umjetničkog djela) s Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

O uspješnom radu svjedočili su sudionici izvedbom završne priredbe i pozitivnim komentarima o primjenjivosti sadržaja i iznimnom ozračju u anonimnom vrednovanju stručnoga skupa.

Voditeljica i moderatorica stručnoga skupa bila je viša savjetnica za razrednu nastavu u Agenciji za odgoj i obrazovanje, Biljana Petljak Zekić.

*preuzeto sa službene stranice <http://www.azoo.hr>
Sudionica Ivana Ramljak*

NACIONALNI PARK KRKA

Jedna od najljepših i najzanimljivijih rijeka u Hrvatskoj je svakako Krka. Sedmi nacionalni park poznat po velikom broju jezera i slapova. Nacionalni park je lociran u središnjoj Dalmaciji, nizvodno od Miljevaca, a samo par kilometara od grada Šibenika.

Obuhvaća područje uz rijeku Krku koja izvire u podnožju planine Dinare kod Knina. Teče kroz kanjon dug 75km, protjeće kroz Prokljansko jezero te utječe u Šibenski zaljev. Prostire se na 109 kvadratnih kilometara.

Rijeka Krka danas ima sedam sedrenih slapova i njene ljepote predstavljaju prirodni krški fenomen.

Krka je postala nacionalni park 1985. i sedmi je po redu nacionalni park u Hrvatskoj.

Poznat je po velikom broju slapova i jezera. Hidroelektrana Jaruga ispod slapa Skradinskog buka je druga najstarija hidroelektrana u svijetu i prva u Europi.

Sasvim je osobit dragulj nacionalni park otočić Visovac. Pored plavog jezera, zeleni perivoj tek nešto veći od 1ha, sa crkvom i samostanom čiji počeci sežu od 14. stoljeća.

Posjetitelji mogu razgledati bogatu umjetničku i muzejsku zbirku dva puta godišnje.

Glavni ulaz u nacionalni park su Skradin i Lozovac, a uprava nacionalnog parka je u Šibeniku.

Nevenka Kostovska

USPOSTAVLJEN MOST PRIJATELJSTVA

U periodu od 27. do 30. travnja 2017. godine, deset učenika u pratinji ravnatelja Tihomira Batala, učiteljica razredne nastave, Sladane Ninković i Blaženke Logozar i učitelja hrvatskog jezika Darka Horvata osnoven škole „Ante Starčević“ iz Rešetara, boravilo je u Ilindenu.

Posjet učenika i učitelja iz Hrvatske ostvaren je temeljem Sporazuma o međusobnoj suradnji i prijateljstvu između Općine Rešetari u Republici Hrvatskoj i Općine Ilinden u Republici Makedoniji koji je potpisana dana 15. 9.2012. godine. Osnovna škola „Ante Starčević“ iz Rešetara i Osnovna škola „Goce Delčev“ iz Ilindena potpisale su dana 8.12.2016. godine Sporazum o međusobnoj suradnji. Ovaj projekt potakli su članovi Zajednice Hrvata u Makedniji I aktivno su bili sudionici istog.

Svrha potpisivanja ovog Sporazuma je realizacija međunarodnog projekta Most prijateljstva: Ilinden-Rešetari koji provode dvije škole. Projekat se počeo provoditi od početka drugog polugodišta ove godine s ciljem promicanja i poštivanja kulturne baštine mjesta, zavičaja i domovine kao što su folklor, glazba, tradicija i različiti običaji.

Za vrijeme boravka u Ilindenu goste iz Hrvatske primio je grardonačelnik Žika Stojanovski. U prostranoj konfenciskoj dvorani Doma kulture „Ilinden“ gosti su imali mogućnosti upoznati se kako funkcioniра lokalna samouprava, a osobito preko video prezentacija je slikovito prikazano realiziranje velikih gospodarskih projekata u općini Ilinden i upoznavanje s obrazovnim sistemom.

Potom su obišli školu „Goce Delčev“ gdje su učenici projektnog tima sudjelovali u radionici pod nazivom „Sličnosti i razlike Ilindena i Rešetara“, pod vodstvom voditeljica projekta Most prijateljstva učiteljice Sladane Ninković iz Rešetara i profesorice Ivane Velinovske Bočeske iz Ilindena. Bio je to jedan predivan slikovit prikaz općina koji su učenici pripremili od početka provođenja projekta prikazanog na velikoj panel ploči.

Ljerka Toth Naumova, Dušanka Krstevska, Žika Stojanovski, Zlatko Aga, Danijela Barišić i Tihomir Batalo

Domaćini su gostima organizirali obilazak znamenitosti ovoga bogatog kraja. Učenike je oduševila Galerija na otvorenom u dvoru Doma kulture „Ilinden“, gdje se u amfiteatru osvijetljenom raznobojnim svjetlima uz nazočnost velikog broja građanja naselja Ilinden, održalo čitanje poezije i proze učenika iz dvije škole.

U holu Doma kulture otvorena je izložba crteža učenika škole „Goce Delčev“, a potom je održana svečana priredba učenika škola iz Rešetara i Ilindena.

Na manifestaciji su se obratili gradonačelnik općine Ilinden Žika Stojanovski, hrvatska veleposlanica Danijela Barišić, ravnatelji škola Dušanka Krstevska i Tihomir Batalo I kordinatorica projekta ispred Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, Ljerka Toth Naumova. Na priredbi je nazočio i monsinjor Antun Cirimotić ispred Katoličke crkve u Makedoniji kao i veliki broj članova Zajednice Hrvata.

Učenici dvije škole su se predstavili pjesmama, tradicionalnim folklornim plesovima, sastavcima o Rešetarama i Ilindenu, monologima i dramskim nastupima.

Sljedeći dan, domaćini su priredili gostima izlet na izletničko mjesto Deljadrovci – Ajatovci gdje je organiziran ručak s raznovrsnim makedonskim specijalitetima. Šetnja je nastavljena posjetom Skopja.

Kroz ovu metropolu profesori i učenici škole „Goce Delčev“ predstavili su gostima brojne monumentalne, u različitim baroknim i neoklasičnim stilovima, spomenike i fontane posvećene raznim carevima, političarima, književnicima od antike do 21. stoljeća.

Na rastanku u nedjelju 30. travnja bilo je i suzica. Iskazana je velika zahvala na ukazanom gostoprivrstvu a započet je i dogovor za uzvratni susret u Rešetarima koji se planira od 25. do 28. svibnja 2017.

Ljerka Toth Naumova

Sudionici projekta Most prijateljstva Ilinden-Rešetari

„NEVIDLJIVA VRATA“ U MOSTU PRIJATELJSTVA

U sklopu realizacije projekta „Most prijateljstva“ između škola „Ante Stračević“ iz Rešetara i „Goce Delčev“ iz naselja Ilinden u blizini Skopja održana je 28.travnja, promocija nove zbirke pjesama pjesnikinje Ljerke Toth Naumove, naslova „Nevidljiva vrata“.

Nakladnik knjige je Zajednica Hrvata u RM, sunakladnik je Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, a knjiga je objavljena zahvaljujući finansijskoj potpori Grada Skopja.

Recenzenti ove zbirke pjesama su književnik i književni kritičar Đuro Vidmarović i prof. dr. sc. Sanja Vučić. Urednik knjige je prof. Vedran Iskra, lektor Marija Barišin Damjanovska, a naslovnicu je napravio Dubravko Naumov, akademski slikar iz Toronto, grafički urednik Goran Stojanov i Print. pres.

U prepunoj dvorani Doma kulture „Ilinden“ u nazočnosti organizatora, gradonačelnika općine Ilinden Žike Stojnovskog, ravnateljice škole „Goce Delečev“ Dušanke Krstevske, veleposlanice RH u RM Danijele Barišić, monsinjora Antuna Cirimotića i gostiju iz Rešetara među ko-

jima i ravnatelj škole „Ante Starčević“ Tihomir Batalo s učiteljima i učenicima.

Knjigu je promovirala Marija Barišin Damjanovska, prva predsjednica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji i dugogodišnja dopisnica HINE iz Makedonije.

Marija Barišin Damjanovska, Anja Jovevska, Iva Kičić, Petra Jurišić i Ljerka Toth Naumova

Pjesme iz knjige «Nevidljiva vrata» čitali su: Anja Jovevska, učenica nastave hrvatskoga jezika u Skopju i učenice iz škole «Ante Starčević» Iva Kičić i Petra Jurišić koje su bile odjevene u predivnu slavonsku narodnu nošnju.

Marija Barišin Damjanovska

XX REŠETARAČKI SUSRETI PJESENKA

Na XX. Jubilarnim Rešetaračkim susretima pjesnika od 15 do 17 rujna okupilo se u Rešetarima 60 pjesnika među njima i pjesnici iz Makedonije: Jadranka Čadinovska, Anton Matošević, Snježana Trojačanec i Ljerka Toth Naumova. Organizatori susreta su Kniževno likovno društvo „Rešetari“ i Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba, a održani su pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH, gospode Kolinde Grabar- Kitarović.

Potpisu Susretima su dali: Ministarstvo kulture, Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, Brodsko- posavska županija i općina Rešetari.

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, profesor Mijo Marić otvorio je Susrete I tom prigodom uručio je KLD „Rešetari“ Matičino priznanje za 20 obljetnicu djelovanja, a

predsjedniku Društva Ivanu De Villa, zahvalu za njegov dugogodišnji doprinos u organizaciji susreta pjesnika koji u daljini promoviraju i čuvaju hrvatski jezik, hrvatsku tradiciju i kulturu.

Manifestacija je započela promocijom zbornika mlađih pjesnika "Kapi duše" koje je i ove godine sponzorirao Anton Kikaš, pjesnik iz Kanade. Središnji događaj bio je promocija zbornika „Dalje do Riječi“ koju je vodio istaknuti hrvatski književnik Ivan Slišurić.

Pjesnike i sudionike rešetaračkih pjesničkih susreta primio je načelnik Zlatko Aga. Potom je u galeriji „Petrović“ otvorio izložbu slika Vesne i Radomira Dumičića.

U pozdravnim govorima prisutnima su se obratili: ravnatelj HMI, gospodin Mijo Marić, član Upravnog odbora HMI i predsjednik Društva hrvatskih književnika prof. Đuro Vidmarović, Ljerka Toth Naumova je prenijela pozdrave Žike Stojnovskog, gradonačelnika prijateljske općine Ilinden, Snježana Tojačanec u ime Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, Petar Hategan kao predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Rumunjskoj, Damir Murković u ime Hrvata u Trstu i gospodin Antun Kikaš iz Toronto.

Na kraju Susreta predsjednik KLD Ivan De Villa podjelio je i plakete u ime Društva za dugododišnju suradnju I potporu. Među dobitnicima plaketa bila je i Hrvatska matica iseljenika i tajnica Matice Diana Mašala Perković, kao i zbratmljena općina Ilinden iz Makedonije i Zaednica Hrvata u RM koju je primila Snježana Trojačanec.

Jadranka Čadinovska

Kočo Topuzoski i Ljerka Toth Naumova

Društvo pisaca Republike Makedonije obilježilo je u 2017. godini jubilarnu 70. obljetnicu djelovanja. Za tu godinu dodijeljena je nagrada Ljerki Toth Naumovoj za zbirku pjesama *Nevidljiva vrata*, tiskanu u nakladi Hrvatske matice iseljenika i Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji. Hrvatsko-makedonska pjesnikinja pobijedila je u konkurenciji za najbolju knjigu tiskanu u 2017. godini na jezicima nacionalnih manjina u Makedoniji.

Nagrada je dodijeljena 13. veljače 2018. u Skoplju, u prepunoj dvorani u Društvu pisaca RM. Na svečanoj dodjeli nagrade Ljerki Toth Naumovoj bila je prisutna veleposlanica RH u Republici Makedoniji, Danijela Barišić, predstavnica HMI-ja tajnica Diana Mašala Perković, predstavnik Društva hrvatskih književnika iz Zagreba, predsjednik Povjerenstva za međunarodne književne veze, Božidar Brezinščak Bagola, predstavnici Katoličke crkve u Skoplju, kao i mnogi članovi Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

Ljerka Toth Naumova, Diana Mašala Perković i Božidar Brezinščak Bagola

Upravo je ova nagrada simboličnog naziva Književni most, došla u prave ruke i to osobi koja je kao književnica priznata u obje države, gradila mostove suradnje obaju naroda, hrvatskome i makedonskome, koja uživa veliki ugled, a svojom je pjesničkom rječitošću, čuvajući hrvatsku kulturu, desetljećima pridonosila bogatstvu različitosti u Republici Makedoniji.

NAGRADA „KNJIŽEVNI MOST“ HRVATSKO- MAKEDONSKOJ PJESNIKINJI

Svečano ozračje nastavilo se istoga dana u prostorijama Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji u Skoplju, gdje je v.d. predsjednika Nevenka Kostovska organizirala prigodno druženje uz pjesničku večer.

Svečano ozračje u prostorijama Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji u Skoplju

Nakon pozdravnoga govora v. d. predsjednika Zajednice, Nevenke Kostovske, u kojem je izvjestila prisutne o planovima, aktivnostima i nastavku rada, prisutnima se obratila veleposlanica Danijela Barišić te tajnica HMI-ja Diana Mašala Perković, zaželjevši članstvu uspješan nastavak 22-godišnjeg rada na očuvanju hrvatskoga identiteta u Republici Makedoniji, kao i potporu Hrvatske matice iseljenika na tom putu. Mnogi članovi izrazili su svoju zahvalnost Matici na dugogodišnjoj suradnji, a posebno tajnici HMI-ja na njezinim trajnim nastojanjima u održavanju suradnje i potpore njihovu radu.

Za kraj, prisutni su se prepustili stihovima koje su čitali Božidar Bezinščak Bagola i slavljenica Ljerka Toth Naumova iz svojih zbirk.

U povodu nadolazećeg Valentinova, prisutnima se prigodnim riječima obratio don Davor Topić, skopski župnik.

Gosti iz Hrvatske posjetili su i J.U. Dom kulture „Kočo Racin“ u Skopju s kojim Zajednica Hrvata u Makedoniji već dugo surađuje u mnogobrojnim projektima.

Uz stručnu pratnju povjesničarke umjetnosti, članice Zajednice Hrvata u Makedoniji, Violete Kalić, pogledali su dio izložbe Ismeta Ramičevića posvećene Koči Racinu, izložbu maturantice Škole primijenjenih umjetnosti u Skopju, Marije Bojkovske, kao i multimedijalnu izložbu Tango jalousie.

**Diana Mašala Perković,
Hrvatska Matica iseljenika, Zagreb**

ZHRM OGRANAK STRUGA I OHRID

KONTAKTIRAJMO DA BI SE BOLJE UPOZNALI

"Čovjek bi rekao da ispred sebe ima dio mora iščupanog od oceana i bačen između nedostupnih planina koji ga okružuju sa svih strana. Ohridskom jezeru stvarno odgovara ime makedonsko slatkovodno more..."

"U Ohridu na svakom koraku slijedi vas misao da je tu pored vas prošao neki tvorac, neki čovijek, prošli su ljudi i cijele generacije što su ostavile svoje tragove..."

Panorama grada Orida

Panorama grada – Struga

Struško magično vrijeme – s redom brežuljaka pokraj Ohridskog jezera, zabavna atmosfera u potpunosti, topline Makedonaca i radost zbog upoznavanja novih pjesnika, prebacivali su me od unutrašnje usamljenosti do prostora koji mi je šaputao – ajde, napravi nešto.

Cilj svake manifestacije bio je, bolje međusobno upoznavanje nevladinih udruga I institucija, predstavljen-

je udruga pred pučanstvom, a posebno je dan naglasak mladima u općini Struga i Ohrid, ne bi li upoznali rad svake udruge koja djeluje na teritoriju općine. Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji, Ogranak Ohrid – Struga, opet je pokazala na djelu svoj moto - kontaktirajmo da bi se bolje upoznali.

*Retrospektiva aktivnosti
ZHRM - Ogranak Ohrid - Struga*

BOŽIĆNI KONCERT U BITOLI

Tradicionalno već godinama u organizaciji Katoličke crkve u Bitoli i Zajednice Hrvata u RM – Ogranak Bitola, održava se Božićni koncert.

U programu sudjeluje zbor KUD „Stiv Naumov“ pod dirigentskom palicom maestra Ljube Trifunovskog. Na programu su razne pjesme istočnoga i zapadnoga obreda.

Prigodni recital je primpremljen od članova Zajednice Hrvata koji sudjeluju u nastavi hrvatskoga jezika u RM, kao i učenika Srednje muzičke škole Darko Kulevski s glazbenom točkom na harmonici.

Crkva Presvetog Srca Isusova uvijek je mali prostor da prihvati sve koji žele nazočiti koncertu.

SLAVLJE U SUSRET BOŽIĆU

Proslava blagdana Svetog Nikole održana je 15. prosinca u svečanoj dvorani Osnovnog učilišta „Dimitar Miladinov“ u Skopju. Doček zaštitnika djece u prepunoj dvorani, priredila je Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji, Ogranak Skopje.

Predsjednik Ogranka, Nenad Nemet, otvorio je ovu ljetnu tradicionalnu priredbu koja se održala i ove godine, s ciljem okupljanja najmlađih naraštaja Hrvata u Makedoniji i njihovih roditelja.

Sudionici programa učenici hrvatske nastave i učitelj Josip Vujinović

Program je započeo obraćanjem don Davora Topića, skopskog župnika koji je u svome govoru istaknuo značaj blagdana Nikolina, kao i predstojećeg velikog blagdana Božića.

Nazočne je pozdravio i učitelj hrvatske nastave u Makedoniji, Josip Vujinović, koji je s učenicima pripremio prigodni program. Učenici hrvatske nastave u Skopju, nastupili su recitacijama pjesama o Svetom Nikoli, božićnim pjesmama, igrokazom i veselim scenskim izvedbama.

ZHRM OGRANAK BITOLA

Osobito se zahvaljujemo novom župniku, don Pavi Šekeriji, koji je prepoznao inicijativu i svestrano se založio za realizaciju iste.

Jelena Petrovska ZHRM-Ogranak Bitola

Sveti Nikola dijeli darove i Nenad Živković

Program je nastavljen nastupom mađioničara Georgija Gavrovskog (naš Gogo Requiem), također člana hrvatskog korpusa u Makedoniji, koji je djecu nasmijao do suza.

Nakon predstave organizirana je podjela paketića i nastavljeno je druženje uz prigodan domjenak i božićne pjesme.

Na svečanosti je bila prisutna i Ana Vučić, predstavnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji.

Projekt je financiran od strane Državnog ureda za Hrvate izvan RH, preko Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji.

Ljerka Toth Naumova

TRADICIONALNI BOŽIĆNI KONCERT

Dana 20. prosinca 2017., u crkvi Presvetog Srca Isusova u Skopju, održan je tradicionalni Božićni koncert duhovne glazbe u izvedbi Gorana Kukića, glazbene skupine Jupiter i katedralnog zbora Uspenie na Presveta Bogorodica iz Strumice. Organizatori koncerta su Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji – ogrank Skopje, u suradnji sa skopskom župom Presvetog Srca Isusova i uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji.

Božićno običavanje

Uz mnogobrojnu publiku, koncert je pratila i veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Makedoniji, Daniela Barišić, ministar bez resora zadužen za dijasporu u Vladi Republike Makedonije, Edmond Ademi i direktor Agencije za iseljeništvo Nikola Šalvarin.

Nastup Gorana Kukića s glazbenom skupinom Jupiter i katedralnog zbora Uspenie na Presveta Bogorodica iz Strumice

Na samom početku, skopski župnik Davor Topić, pozdravio je prisutne toplim riječima dobrodošlice i prenio pozdrave biskupa Kire Stojanova, a zatim pozvao na duhovnu pripremu za doček velikog blagdana riječima: "Ovaj je mjesec na osobiti način lijep, jer imamo mogućnost živjeti trenutke zajedništva i svi događaji kao i večerašnji koncert vode nas do vrhunca proslave tajnovitosti Božića – tajnovitosti Kristova rođenja. Vrata štalice u Betlehemu bila su otvorena i zato su mogla primiti Onoga koji se trebao roditi. A to je potrebno da i mi s naše strane učinimo, da otvorimo svoja srca za susret s Isusom Kristom koji dolazi u liku Djetešca. Na Božić ova nas ljubav želi susresti i upravo ta Božja ljubav želi donijeti pobjedu u našim životima, pobjedu nad našom tminom i našim krizama i strahovima. Otvorimo se za ovu ljubav koja dolazi da nas obgriji i spasi".

Prisutni su sa zadovoljstvom pratili božićne i druge duhovne pjesme.

Nakon koncerta, za sve prisutne je priređen domjenak u restoranu Ragusa s druženjem u ugodnoj atmosferi.

Don Davor Topić, skopski župnik

DUBROVAČKI KOMORNÍ ZBOR S HRVATIMA U MAKEDONIJI

Mješoviti zbor dubrovačke Umjetničke škole „Luka Sorkočević“ prvi put je nastupio u Skopju. Koncert organizira Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji.

Cjelovečernji koncert održao se u subotu, 17. Ožujka 2018. u salonu Doma kulture „Kočo Racin“ u Skopju. Mješoviti zbor, koji čini 27 učenika, u dobi od 16 do 19 godina, izveo je izbor djela nekoliko hrvatskih skladatelja i adaptacije za komorni zbor.

Komorni zbor prvi put se predstavlja makedonskoj publici za koju su pripremili koncert u trajanju od 45 minuta. Glazbeni program u dva dijela, ovi mladi Dubrovčani izveli a capella pod ravnjanjem profesorice i mentorice Maje Marušić.

Na repertoaru su bile skladbe „Ave Maria“, „Kolbe“, „Rekoše proroci“, „Zlatka Kamenjarina“, „S rajskih visina“, „Aleluja“ Tomislava Uhlika te druge sakralne i tradicionalne hrvatske pjesme.

Tijekom pauze između dva dijela glazbenog programa mješovitog srednjoškolskog zbora, uslijedio je nastup učenika nastave hrvatskoga jezika u Makedoniji (Skopju), pod vodstvom nastavnika Josipa Vujinovića, s recitacijom pjesama samih učenika iz Zbirke pjesama učenika hrvatske nastave, objavljene 2017. godine.

Sudjelovalo je 6 učenika, svatko je pročitao po dvije pjesme, iz ciklus pjesama „Ljubav“ i ciklus pjesama „Proleće i prijateljstvo“. Čitači: Mihaela Gugulovski, David Dokaza, Mila Cvetkova, Martin Ivanković, Mihail Stojanov i Tomislav Stojanov.

Njihov nastup je proslijeđen uz pratnju solo izvedbe na gitari, studenta Olivera Janičjevića iz Muzičko edukativnog centra – ENSO, čiji je osnivač profesor Branko Veljanovski.

Ivana Ramljak

Zamišljamo da je njihova smrt bila samo jedna priča s tragičnim krajem i koja će nestati kada zatvorimo korice knjige. Ali... ona ne nestaje. Stvarnost je okrutna.

Osjećaji se ne pojavljuju odjednom, uvjetovani su našim mislima i djelima.

IN MEMORIAM SNJEŽANA TROJAČANEC

Snježana Trojačanec, rođena je 28.04.1965. godine, u Zagrebu od oca Ivana i majke Milijane Porubić gdje je završila srednju medicinsku školu 1980. godine i veterinarski fakultet 1989.

Udala se 1989. za Plamena Trojačanca i od tada živi u Skopju. Majka je dvoje djece, sada već odrasle djece Filipa i Mateja. Od 1990. godine stalno je zaposlena na Agronomskom fakultetu u Skopju na kolegijima: fiziologija i anatomija domaćih životinja i reprodukcija.

Postdiplomski studij upisala je 1993. godine na Medicinskom fakultetu u Skopju gdje je 2000. stekla titulu magistra medicinskih znanosti iz fiziologije. Producuje sa znanstvenim radom na Veterinarskom fakultetu u Skopju. Brani doktorsku disertaciju u Novom Sadu i stiče titulu doktora znanosti. Do svoje smrti ostaje raditi kao profesorica na Agronomskom fakultetu u Skopju sa zvanjem docenta.

Po formiranju Zajednice Hrvata u RM, 1996. uključuje se u rad Zajednice kao aktivan član, a kasnije kao i predsjednica Izvršnog odbora. 2006., izabrana je za predsjednicu ZHRM, i izvršava dva mandata. U ZHRM vodi nastavu hrvatskoga jezika za djecu Hrvata u RM, voditelj je priredbi, odgovorna za seminare mladih u Hrvatskoj.

Dobitnik je plakete povodom 10. obljetnice ZHRM-a.

Potpisnica je ugovora s Vladama RM i RH o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u RM i makedonske u RH i članica Komisije za implementaciju ugovora.

Bila je jedna od najaktivnijih članica Udruge „Mreža“, multulturalnih društava gdje se borila za prava manjinskih zajednica u institucijama RM.

Odlukom Vlade RH 6. lipnja 2013. godine, izabrana je u Savjet Vlade za Hrvate izvan RH, koju dužnost je obavljala do nedavno i to vrlo uspješno.

Aktivno se bavila planinarenjem i članica je edukacijske grupe u Federaciji planinarskih sportova Makedonije, te licencirani planinarski vodič. Pisala je i stihove i objavljivala pjesme u Zborniku Rešetaračkih pjesničkih susreta.

Snježana Trojačanec nije znala za projekat. Radila je sve u životu vrhunski. S puno obveza, opteretila je svoj organizam što je sigurno doprinijelo pre ranom tragičnom okončanju njezina života, rečeno je na svetoj misi zadušnici u katedrali Presvetog srca Isusova, u Skopju 07.12., na kojoj su nazočili obitelj Trojačanec, članovi ZHRM, članovi Veleposlanstva RH u RM, profesori i studenti s Agronomskog fakulteta i veliki broj prijatelja i suradnika.

Počivaj u miru draga Snježana!

IN MEMORIAM NADA MOJSOVA

Izgubili smo članicu ZHRM, veliku humanisticu velikog i dobrog člana. Nadu Mojsovu čemo upampiti i po njenoj ljubavi za svoju domovinu Hrvatsku, po ljubavi prema njenom voljenom gradu Zagrebu.

Prioritet joj je bila obitelj, njen suprug i sinovi.

Često se prisjećala djetinjstva, svojih roditelja, braće i sestara.

U svakoj prigodi darivala je i u crkvi za sve one koji nisu imali.

Voljela je ljude i pomagala im, voljela napisati poneki stih ili neko prisjećanje. Objavljivala u Zbornicima rešetaračkih pjesničkih susreta u Rešetarima i u glasilima Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji.

19. siječnja 2018. u katedrali Presvete Srca Isusova u Skopju slavljenja je Sveta misa zadušnica za pokojnu Nadu Mojsovu, čije je tijelo dan prije pokopano na gradskom groblju na Mirogoju u Zagrebu.

Na inicijativu Hrvatske zajednice misu zadušnicu predslavio je skopski župnik don Davor Topić uz nazočnost obitelji pokojnice i članova zajednice. U prigodnoj propovijedi don Davor je kazao:

„U svijetu Božje riječi želimo gledati na život naše Nade koja se darivala za Zajednicu, a vjerujem da ćete se složiti sa mnom da je upravo svojim svjedočanstvima na neki način opravdala ime koje je nosila – Nada, jer za mnoge osobito siromašne ona je bila svjetlo nade“.

Na početku misnog slavlja članovi zajednice izložili su sliku pokojne Nade Mojsove, te u znak zahvalnosti upalili svijeću i položili cvijeće.

Počivaj u miru draga Nada!

USKRŠNJI SAJAM

"Ono što ste učinili jednom od moje najmanje braće, meni ste učinili", rekao je Isus. Ovo je misao koja nas stalno potiče na činjenje dobrih djela u ime Gospodina Isusa Krista. Jedno takvo djelo je bio i Uskršnji sajam koji se održao na Cvjetnicu, 25.03.2018., u dvorani Katoličke

crkve, a u organizaciji župnog ureda Katoličke crkve Presvetog Srca Isusova, kojoj su se pridružili vjernici i svi ljudi dobre volje.

Na sajmu je bilo puno kolača, torti, kifli, igračaka i ukrasa kroz koje se osjećao uskršnji duh. U zraku se osjećala ljubav kojoj nas Isus uči. Bilo je nazоčno puno djece koja su se radovala tortama i kolačima, ali najviše njihovih razdražanih osmijeha su izmamili uskršnji ukrsi u obliku jaja obojenih raznim bojama i igračke u obliku pilića i zečeva. Bilo je za svakog po nešto, tako i za one starije. Kako već njihovo životno i duhovno iskustvo nalaže, najviše su se odlučivali za predmete duhovnog karaktera kao što su križ, slike Majke Božje i slike svetaca.

Sajam je bio hvale vrijedan. Svatko je htio sudjelovati i dati cijelog sebe za Isusa putem darivanja. Osjetila se ona ljubav o kojoj Isus govori – koja je dobrostiva, nije zavidna, koja ne traži svoje. Nadam se da ćemo kroz naš životni put nositi kofere pune djela milosrđa.

Zato bih ovo naše darivanje ljubavi završila riječima jednim od blaženstava: "Blago milosrdnjima, jer će postići milosrđe."

Jadranka Čadinovska

Sretan i blagoslovljen Uskrs!

*Neka Vam radost Uskrsnuća vrati vjeru u život.
Neka nestane zlo, a prevlada dobro.
Neka Vam ljubav bude oslonac,
a sreća vječna pratnja.*